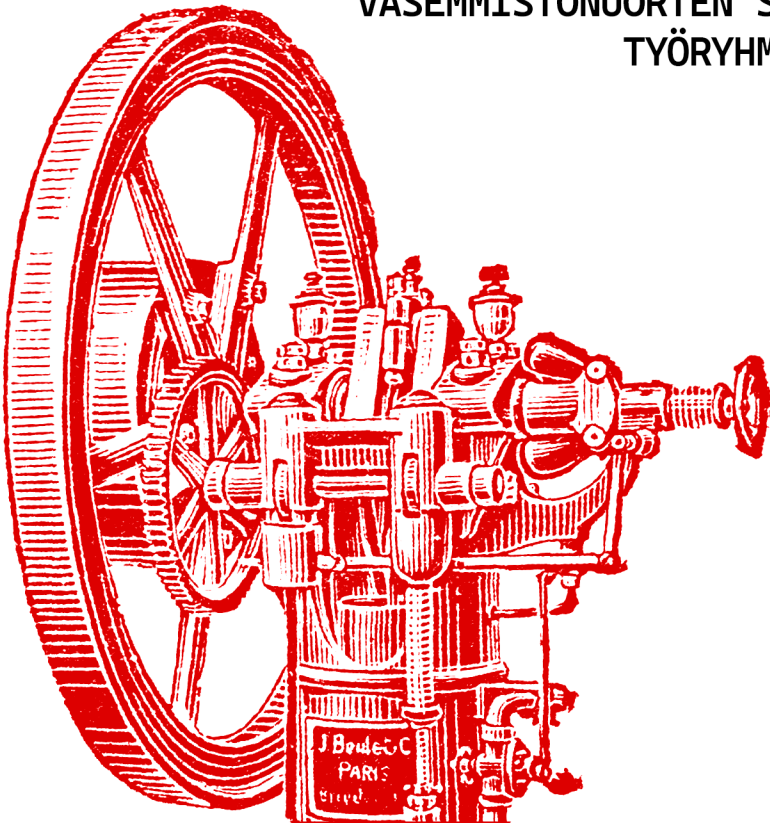

SOSIALISMISTA

VASEMMISTONUORTEN SOSIALISTISEN
TYÖRYHMÄN PAMFLETTI

ALKUSANAT

Tämän pamfletin on kirjoittanut Vasemmistonuorten Sosialistinen työryhmä. Työryhmä perustettiin kesällä 2025. Pamfletti julkaistiin Vasemmistonuorten liittokokousta 2025 varten, joten kirjoittamisella oli tiukka aikataulu. Jätimme siis pois joitain näkökulmia ja teemoja. Työryhmän jäsenet ovat esittäneet sosialistisen ohjelman laadittavaksi Vasemmistonuorille tulevassa liittokokouksessa. Pamfletti on eräänlainen luonnos, josta ammennetaan ohjelmassa.

Pamfletti on tarkoitettu syventämään ymmärrystä sosialismista ja kehittämään luokkatietoisuutta. Tarkstelemme yhteiskunnallisia ilmiöitä sosialistisesta ja materialistisesta näkökulmasta. Haastamme myös joitakin 1900-luvun maltillisia ja radikaaleja työväenliikkeeseen juurtuneita oppeja pysyen kuitenkin sosialismin raameissa.

Pamfletin lopusta löytyy termipankki.

Kiitos kaikille pamfletin tekoon osallistuneille!

Kirjoittajat:

Sebastian Duran Somerpuro, Mikko Saari,
Joonatan Lackström ja Jiko Kylén

Termipankki:

Miska Lohikoski ja Lumi Suomi, Arobynn Kaski

Oikoluku ja korjaukset:

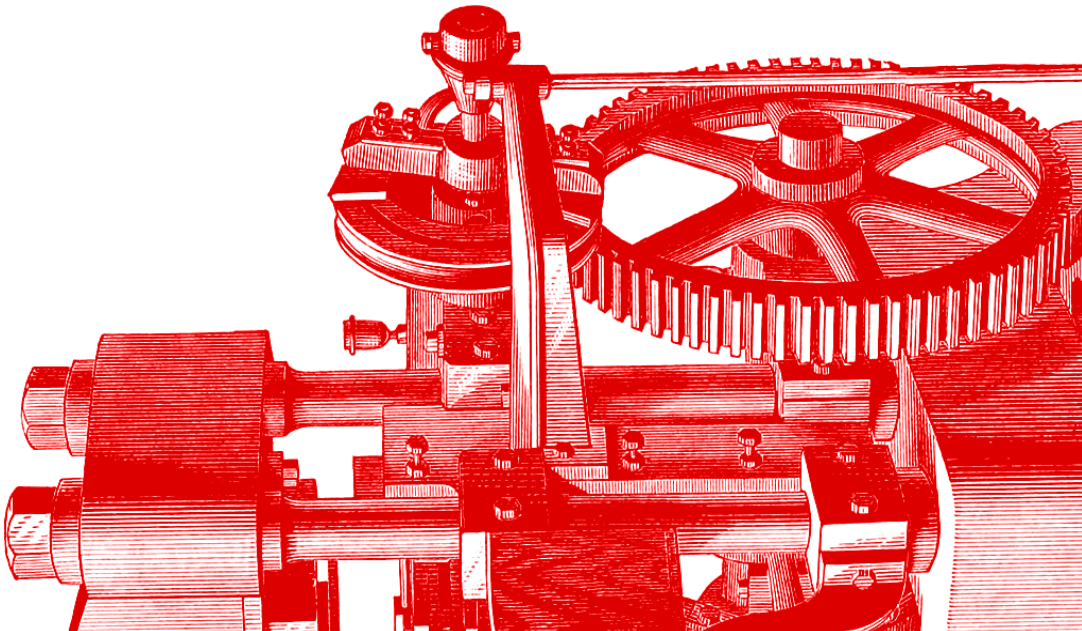
Aarni Hirvonen, Tiki Torrkulla, Onni Storm

Taitto:

Onni Storm

SISÄLLYSLUETTELO:

Alkusanat.....	1
Kapitalismi.....	3
Yhteiskuntaluokat.....	4
Marxilainen ja intersektionaalinen feminismi...6	
Nationalismi ja internationalismi.....	8
Työväenvaltio.....	10
Termipankki.....	12

KAPITALISMI

Kapitalismi on tuotannon muoto, jossa yhteiskunnalliset suhteet alistetaan pääoman käyttöön.

Työn tuotantovälineet ovat yksityisessä omistuksessa, ne valjastetaan arvonlisäyksen ja voitontavoittelun tarkoituksessa hyödyketuotantoon, joka tapahtuu palkkatyön muodossa. Sittemmin nämä hyödykkeet jaetaan markkinoilla, tuottaen tuotantovälineiden omistajille voittoa ja kasaten pääomaa.

Työ saa kapitalistisessa tuotannossa siis palkkatyön muodon, jossa työntekijä myy työvoimaansa hyödyketuotannon mahdollistamiseksi. Koska työntekijä omistaa vain työvoimansa, hänen on tarjottava se tuotantovälineiden omistajien käytettäväksi hankkiakseen perustarpeidensa täyttämiseksi välttämättömät hyödykkeet. Näin tehdessään hän käyttää työvoimaansa (muodostaen siitä samalla itsessään eräänlaisen hyödykkeen, jota voidaan vaihtaa) luodakseen tavaroita ja siirtää työvoimaansa niihin muodostaen arvoa, saaden tästä hyvästä puolestaan palkkaa jolla voi täyttää elinehtonsa.

Hyödykkeeseen luotua arvoa, eli sen uusintamiseen tarvittavaa työtä, ei kuitenkaan koskaan voida palauttaa työntekijälle täysimääräisesti, sillä muuten hyödykkeen myymisestä/jakamisesta markkinoilla ei syntyisi tuotantovälineiden omistajalle voittoa ja täten mitään hyötyä. Täten muodostuvaa eroa todellisen arvon ja työntekijän työstään saaman korvauksen välillä kutsutaankin lisäarvoksi.

Tuotannon, teknologian, yhteiskunnallisten instituutioiden ja jopa inhimillisten suhteiden kehitys alistetaan sittemmin vain pääoman arvon kasvulle, arvon synnyttämiseksi arvon synnyttämisen vuoksi. Ihmistä, luonnosta ja yhteiskunnasta typistetään ainoastaan osatekijöitä tähän prosessiin, työkaluja ja materiaa, joilla pääoma laajentaa itseään loputtomalla vimmalla.

Näin tehdessään se kuitenkin väistämättä luo yhä suuremman työtätekevien joukon, jonka historiallinen tehtävä ja intressit eivät kohtaa kapitalismin ylläpitämisen kanssa, tuottaen lopulta myös olosuhteet, jotka tekevät siitä tarpeettoman. Pääoma luo oman tuhonsa.

Loputtoman kasvun sekä laajentumisen tavoittelun myötä kapitalismin sisäisten ristiriitojen törmätessä aika ajoin yhä useammin ja yhä vakavammina kriiseinä työväenluokka tulee lopulta täyttämään historiallisen tehtävänsä ja kumoamaan kapitalismin yhteiskunnalliset perustat. Ei poliittisen tahdon tai moraalisen oikeelli-

suuden vuoksi, vaan koska pääoman ja tuotannon sisäiset ristiriidat johtavat väistämättä lopulta sen tuhoon ja yhteiskunnalliseen edistykseen.

“Pääoma luo oman tuhonsa”

YHTEISKUNTALUOKAT

Luokka, luokat sekä niiden välinen kanssakäyminen ja suhteet ovat jokaisen yhteiskunnan kaikista määrittävimpiä tekijöitä. Kussakin historiallisessa ja nykyisessä yhteiskunnassa ihmiset ovat jaettuina erilaisiin yhteiskunnallisiin luokkiin siinä esiintyvän ja sitä määrittävän tuotannon muodon mukaisesti.

Kun yhteiskunnassa esiintyy tuotantoa, on myös luonnollista, että tämän tuotannon pohjalta ja sen mahdollistamiseksi siihen syntyy erilaisia rooleja. On heitä, jotka hallitsevat tuotannon välineitä ja joilla on mahdollisuus riistää, ja heitä, jotka on suljettu tämän hallinnan ulkopuolelle ja joilla on mahdollisuus tulla riistetyksi.

Historian ja esihistorian eri vaiheissa tämä suhde on ottanut erilaisia

muotoja suhteessa kulloiseenkin tuotannon muotoon, kuitenkin pitäen sisällään aina perimmäisen jaon siitä ketkä hyötyvät ja kenen työstä hyödytään, oli kyseessä sitten orjanomistajat sekä orjat joisain orjatalouksissa, maaherrat ja maaorjat tahi torpparit eurooppalaisissa feodaaliyhteiskunnissa tai moderni kapitalisti sekä hänen suhteensa hänelle työtä tekevään työläiseen.

Historiallisen kehityksen myötä kuitenkin tapahtuu muutosta myös luokissa. Aikoinaan edistyksellinen tuotannon muoto ja sen tuottamat suhteet käyvät taloudellisen kehityksen näkökulmasta lopulta epäedullisiksi, kun materiaallinen kehitys tuottaa uusia luokkia sekä intressejä, ja yhteiskunnan ja tuotannon käy lopulta mahdottomaksi pysyä samanlaisena.

Esimerkiksi porvariston vallan nousu, heidän intressinsä ja ymmärrys heidän historiallisesta asemastaan muuttavana voimana aiheuttivat feodaaliyhteiskunnalle tämän luokan nousujohteen myötä kestävämmän paineen vapauttaa maaorjia työvoimaksi ja lopulta kumoutua täysin esille nousseiden ristiriitojen johdosta.

Täten nykyisessä yhteiskunnassa olemmekin siirtyneet lähes kaikkialla maailmassa kapitalistiseen tuotantomuotoon, jossa hallitsevana luokkana toimivat maaherrojen ja aateliston sijaan porvaristo.

Koska elämme kapitalismissa, lienee myös syytä eritellä tarkemmin yhteiskuntaluokkia nykyisen tuotantomuodon kautta ja aikana. Nykyisellään luokkajaon voi tehdä suureksi osaksi kahteen; heihin jotka omistavat tuotantovälineet ja ostavat työtä, eli porvaristoon, sekä heihin jotka joutuvat elääkseen myymään työtänsä, eli proletariaattiin.

Nämä luokat ovat jo luonnostaan ja pakosta asetettuna toisiaan vastakain; kapitalisti tarvitsee taloudellista voittoa selvitäkseen ja toteuttaakseen luokkansa päämäärää, ja proletariaatin työ on tämän voiton lähde. On riistäjä ja riistetty. Tämä

ei ole moraalinen päätelmä, tarpeeton epäsuhta joka voitaisiin korjata vetoamalla riistäjän omaantuntoon niin että kapitalisti käyttäytyisi moraalisesti oikeellisesti, eikä sitä tule nähdä sellaisena. Kyseessä on ainoastaan suhde, joka vallitsee nykyisessä järjestelmässä ja joka on sen olemassaololle välttämätön. Porvaristo ei voi lopettaa riistoa, olisivat siihen kuuluvat yksilöt kuinka oikeellisia tahansa. Voiton tuottaminen proletariaatin työstä on sille yksinkertaisesti elinehto.

Tämän vuoksi proletariaatin ainoa mahdollisuus pysäyttää riisto, on käydä taisteluun tuotantosuhteiden muuttamiseksi. Pystyäkseen luokkataisteluun ja kumoamaan riiston ja koko porvarillisen yhteiskunnan sen on kuitenkin kyettävä aluksi ymmärtämään oma asemansa, luonteensa ja tehtävänsä sen sisällä. Toisinsanoen proletariaatin on tultava luokkatietoiseksi, sillä vain tietoisena oman asemansa ymmärtävänä luokkana se voi saada aikaan yhteiskunnallisen paineen ja liikkeen, joka kykenee kumoamaan sitä alistavat riistosuhteet ja ottamaan itse tuotantovälineet haltuunsa, siirtyen kapitalismista edelleen kohti sosialismia ja jättäen sen taakseen, kuten porvaristo teki kapitalismia edeltävillä muodoilla tätä ennen.

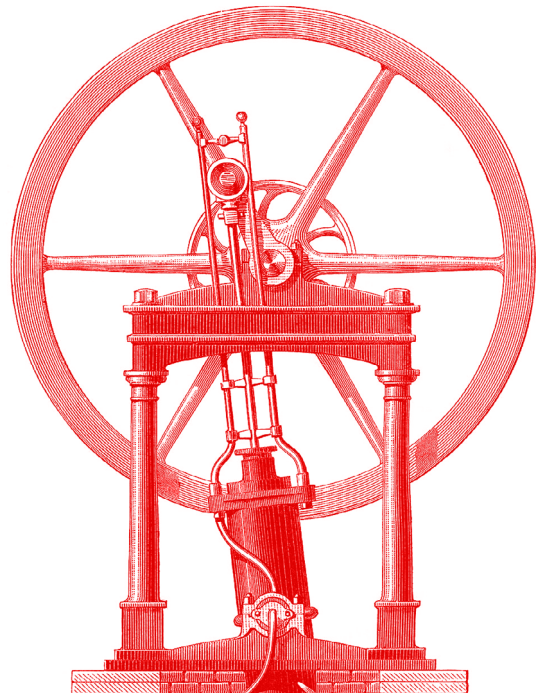
MARXILAINEN JA INTERSEKTIONAALINEN FEMINISMI

Kapitalistisen yhteiskunnan sukupuolijärjestelmä

Kaksijakoisen sukupuolijärjestelmän sementoiminen valtiolliseksi instituutioksi kiihtyi feodalismista kapitalismiin siirtymisen mukana. Kolonialismin yhteydessä alkupe-
räiskansojen moninaiset sukupuolikäsitketykset pyrittiin tukahduttamaan. Keskiajalla sukupuolijako oli moninaisempi myös Euroopassa eikä sukupuolen biologinen ja juridinen määrittely ollut yhtä yleistä tai tiukasti valvottua kuin nykyisin.

Yhteismaiden yksityistäminen koro-
sti ydinperheen ja patriarkaalis-
en perimysjärjestyksen merkitystä.
Miehen yksityisomistuksen säilyttä-
miseksi naisen toiminta-alue rajoit-
ettiin yhä tiukemmin kotiin - seksuaalisen, kasvatuksellisen ja hoivaan
liittyvän työn tekijäksi. Kapitalistinen
yhteiskunta perustettiin tuottavan
ja uusintavan työn hierarkialle, jossa
ensimmäinen on palkallista miesty-
pillistä työtä ja jälkimmäinen palka-
tonta naistyyppillistä työtä. Avioliitto
rakennettiin instituutioksi, joka te-
kee naisen riippuvaiseksi miehestä

ja hänen tuottavasta työstään. Ka-
pitalistisen yhteiskunnan sukupuoli-
jako on syntynyt suoraan tuloksena
tämän yhteiskunnan tuottamisen
ja uusintamisen tarpeista. Työväen-
luokkaisten naisten tekemä palkalli-
nen ja palkaton hoivatyö on ensiar-
voisen tärkeää omistavalle luokalle;
valtio selviää vähin kustannuksin,
kun työläisnaisten hoivatyö kasvat-
taa lapset tuotteliaaksi työläisiksi
sekä ylläpitää miesten työvoimaa.

Feminismin historiasta, liikkeestä sekä intersektionaalisuudesta

Feminismin 1. aalto nousi 1800-luvun puolivälissä ja asetti keskeiseksi tavoitteeksi naisten yleisen ja yhtäläisen äänioikeuden. Samalla vaadittiin yhtäläisiä oikeuksia perheinstituutiosta, koulutuksessa ja ammatinharjoittamisessa, palkassa sekä työssä. Ensimmäinen aalto jatkui 1900-luvun alkuun, jolloin feministisen liikkeen sisäiset opit ja ryhmät laajenivat. Mustat naiset ovat nostaneet esiin valkoisen feminismin epäkohtia ja kehittäneet intersektionaalista feminismiä, jossa tarkastellaan luokan, rodun ja sukupuolen risteymiä eli sitä, että esimerkiksi mustien naisten kokemana sorto poikkeaa valkoisten naisten kokemasta sorrosta. Intersektionaalinen analyysi huomioi lisäksi moniperusteista syrjintää esimerkiksi toimintakyvyn tai seksuaalisen suuntautumisen ja sukupuoli-identiteetin näkökulmista. Sosiaaliset sarron rakenteet; luokka, rodullistaminen sekä sukupuoli siis läpileikkaavat toisensa.

Intersektionaalisuus feministisessä liikkeessä syntyi 1. aallon afroamerikkalaisten feministien työstä, jossa he taistelivat samalla rasismia sekä sovinismia vastaan. Osana fe-

minististä liikettä syntyi myös liberaali feminisimi, joka porvarillisen luonteensa vuoksi näki liikkeen ensisijaisena tehtävänä ja tavoitteena juridisen eli laillisen tasa-arvon saavuttamisen sukupuolten välillä, ilman huomiota intersektionaalisuudesta.

“Sosiaaliset sarron rakenteet; luokka, rodullistaminen sekä sukupuoli siis läpileikkaavat toisensa.”

Liberaalista feminismistä eroten marxilainen feminisimi taas tähtää vallitsevan patriarkaatin, ydinperheen sekä tuotantosuhdeiden kumoamiseen ja täten vallassa olevan järjestelmän korvaamiseen uudella, työvään eduksi toimivalla järjestelmällä.

NATIONALISMI JA INTERNATIONALISMI

Kansallisvaltiot muodostuivat keskiaikaisen feodaaliyhteiskunnan raunioiden päälle. Aateliston etuoikeudet kumottiin tasa-arvon nimissä ja ihmisiä eriarvoistavat lait näennäisesti purettiin. Valtiosta tuli nimellisesti koko kansan valtio. Feodalismien hallitseva luokka eli aatelisto syrjäytettiin tai sulautettiin porvaristoon, joka nousi hallitsevaksi luokaksi. Kansallisvaltion rakentamisen tueksi muodostui kansallisaate eli nationalismi. Kansallisvaltion avulla kapitalismi syrjäytti feodaalisen tuotantomuodon ja tuotantovälineet siirtyivät porvariston hallintaan.

Porvaristo halusi suojella pääomaansa, joten kansallisvaltion väkivaltakoneisto ja lait valjastettiin porvariston omaisuuden suojelemiseen ja kapitalistisen riiston jatkumiseen. Väkivaltakoneisto muodostettiin suojelemaan ulkoisilta uhilta ja oman valtion työväenluokan vastarinnalta. Kaikki lakkojen hajottamisesta sotiin perustellaan monesti nykyäänkin ”kansallisen edun” suojelemisella. Kansallisvaltiosta tuli porvarillinen valtio.

Kansallisvaltioista tuli imperiumeja, koska porvaristo tarvitsi laajempia markkinoita kilpaillakseen kotimaisten ja ulkomaisten yritysten kanssa. Imperialismin kautta kapitalismi levitettiin Euroopasta kaikkialle. Samalla levisi nationalismi ja eurooppalainen yhteiskuntajärjestys siirtomaihin. Aikanaan vanhat eurooppalaiset valtiot eivät enää pystyneet ylläpitämään imperiumejaan ja eurooppalaiset joutuivat itseään voimakkaimpien Yhdysvaltojen, Neuvostoliiton/Venäjän ja Kiinan imperialististen blokkien alaisuuteen.

Entiset siirtomaat itsenäistyivät nationalististen liikkeiden avulla. Suuri osa nuorista valtioista jäi riippuvaiseksi entisen siirtomaaisäntien taloudesta. Uudet imperiumit alkoivat kilpailemaan vasta itsenäistyneistä valtioista ja niiden resursseista liittämällä niitä omiin imperialistisiin blokkeihin. Imperiumit monesti tukevat nationalistisia liikkeitä saadakseen omaan blokkiinsa toisen imperiumin liittolaisen. Suurimmalle osalle maista itsenäistymisestä tuli siis vain synonyymi loikkaami-

selle blokista toiseen. Jotkin valtiot kykenivät itsenäistyessään harjoittamaan omaa imperialismiaan.

Nuoriin valtioihin muodostui oma kansallinen porvaristo, joka edelleen raivokkaasti taistelee omaa työväenluokkaa vastaan. Jotkin valtiot kansallistivat tuotantonsa pysyäkseen taloudellisesti itsenäisenä. Kansallistettu tuotanto myydään kuitenkin hyödykkeinä kansainvälisillä markkinoilla sitoen "itsenäiset" maat väistämättä kansainväliseen kapitalistiseen järjestelmään. Kansallinen vapautus näin ollen osoitautui vain saman riistojärjestelmän paikalliseksi jatkeeksi. Vaikka kansat vapautuivatkin suorasta poliittisesta imperialismista, sen taloudelliset ja kulttuuriset puolet jäivät elämään.

Kolonialismi on kapitalismin ilmiö, jossa omat tuotannontekijät käyvät kapitalismille riittämättömäksi. Tällöin, näiden tuotannontekijöiden lisäämiseksi, kapitalismi vaatii muiden kansojen resurssien ja työvoiman riistämistä tarpeidensa tyydyttämiseksi. Tämä vuosisatoja jatkunut riisto on ottanut erilaisia muotoja. Aina ihmiskunnan historian pahimmasta pakkosierrosta transatlanttisen orjakaupan muodossa nykyiseen länsimaiden tuotannon siirtoon globaaliin etelään omien palveluta-

louksiensa ja "hyvinvointiyhteiskuntiansa" turvaamiseksi. Tämä kaiken lisäksi kiihdyttää ilmaston kuumentumisesta jatkuvasti kasvavan tuotannon tuottamien päästöjen takia uhaten meidän kaikkien elämää tällä planeetalla.

Silti kaiken järjen ja ihmisyyden vastaisesti imperialistiset blokit jatkavat kansojen jakoa ja riistoa oman kasvavan ja yhä enemmän tuhoisan kulutuksensa tyydyttämiseksi. Ehkäistäkseen vastarinnan muodostumista imperiumit puskevat patriarkaalisia ja valkoista ylivaltaa korostavia käsityksiään kolonisoi-tuihin maihin kiihottaen työläiset nationalismiin ja fasismiin. Näin työläiset eivät huomaa imperialismien kahleitten kiristymistä.

Imperialismi on kolonialismin jatke, jossa kolonialismin poliittiset voimat suurvaltojen muodossa pyrkivät kolonialistisen järjestyksen ja sitä kautta "kansallisen etunsa", säilyttämiseen. Tämä ilmenee NATO:n pommikoneiden, Venäjän tankkien kuin Kiinan sotalaivojen muodossa. Vaikka nämä kaikki oikeuttavat toimintansa eri selityksillä, perimmäinen ajatus on sama: oman kansallisen porvariston valta-aseman suojeleminen ja pääoman kasvattaminen keinolla millä hyvänsä.

“Imperialismi on kolonialismin jatke”

Todellinen vapautus ei tapahdu kansallisten rajojen puitteissa, vaan niitä uhmaten, kansainvälisen kamppailun kautta. Muuten globaali kapitalismi vain hajottaa työläiset

ja ajaa heidät keskinäisiin konfliktihin muun muassa sukupuoleen, seksuaalisuuteen, etnisyyteen ja kansallisuuteen vetoavan vihan kautta. Sen sijaan että taistelemme, laajempaa järjestelmää vastaan, joka on syyllinen vihan lietsomiselle. Kapitalismin globaalin luonteen takia sen haastamiseksi vaaditaan yhteisrintama kaikkien maiden työtätekevien kesken.

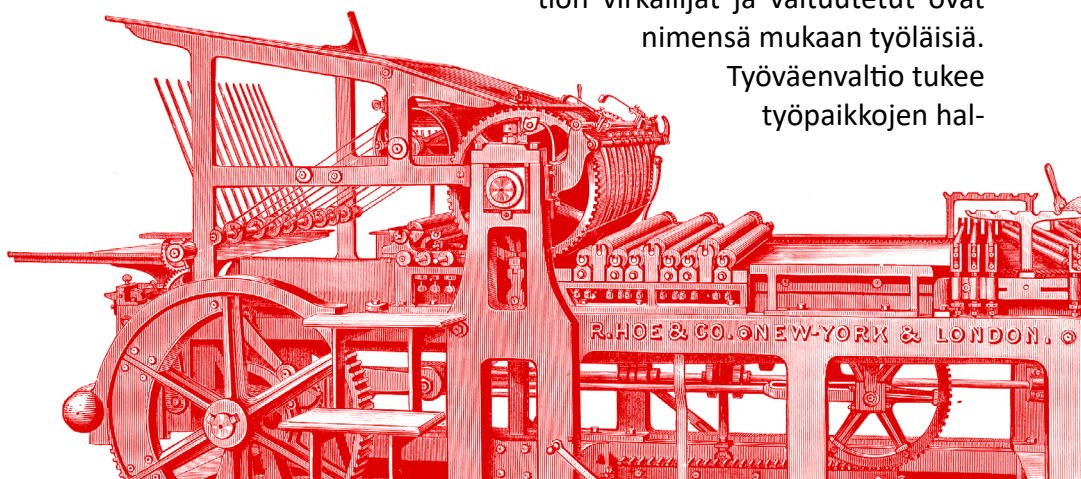
TYÖVÄENVALTIO

Jokainen valtio on **luokkavaltio**. Kun tuotannosta jää tarpeeksi ylijäämää, tuotantovälineet siirtyvät etuoikeutetun ihmisryhmän yksityiseen omistukseen. Etuoikeutetut järjestäytyvät luokaksi, joka käyttää valtaa valtion kautta. Kapitalismissa hallitseva luokka on porvaristo. Porvarillinen valtio turvaa kapitalismin jatkumisen lainsäädännöllä ja väkivaltakoneistolla.

Porvarillinen luokkavaltio monesti esittää edustavansa kaikkia luokkia esimerkiksi monipuoluejärjestelmällä. Todellisuudessa muut luokat joutuvat tekemään porvariston kanssa kompromisseja, jotka hyödyttävät porvaristoa.

Porvariston syrjäyttämiseksi tarvitaan työväenvaltio, joka korvaa porvarillisen valtion. Kyseisen valtion virkailijat ja valtuutetut ovat nimensä mukaan työläisiä.

Työväenvaltio tukee työpaikkojen hal-

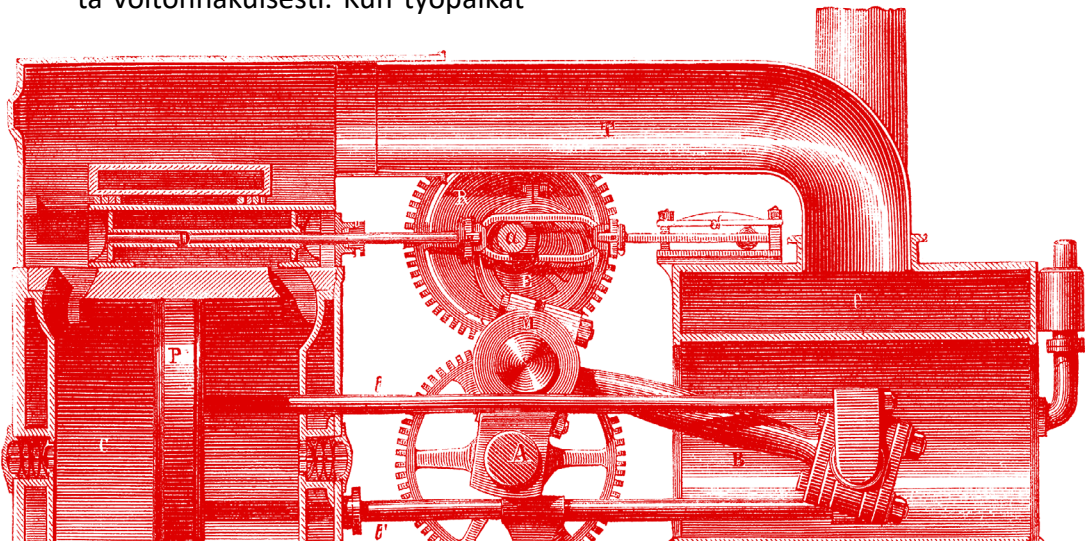

tuunottoja työpaikkademokratian periaatteiden mukaan. Valtuutetut ovat erotettavissa tehtävästään äänestäjien tahdosta, eikä valtuutetun palkka ylitä keskivertotyöläisen palkkaa. Työväenvaltion edustavat elimet tulee järjestää alhaalta ylöspäin -periaatteella. Työväenvaltion olennainen ominaisuus on kuitenkin sen työväenluokkainen koostumus. Työväenvaltion rakentajat määrittelevät valtion tarkan muodon ja säännöt.

Ilman työväenvaltiota porvaristo pitää tuotantovälineet itsellään oman valtion tuella. Porvarillisen valtion valvonnan alaisuudessa työpaikkademokratia rajoittuu vain osuustoimintaan. Osuuskunnat toimivat kapitalistisen logiikan mukaan, sillä ne riistävät työläisiä, kilpailevat markkinoilla ja myyvät palkkatyöllä tuotettuja hyödykkeitä voitonhakuisesti. Kun työpaikat

on saatu kokonaan työläisten demokraattiseen hallintaan työväenvaltion tuella, voidaan tuotteita ja palveluita tuottaa suoraan käyttöön ilman pääoman kasaamista.

Sosialistisen tuotantomuodon kehkeytyminen edellyttää työväenvaltiota, koska porvarillinen valtio ylläpitää olemassa olevaa luokkahierarkiaa ja mahdollistaa kapitalismin jatkumisen. Työväenvaltio ei ole sosialismin ominaisuus. Sosialismissa luokat ja niiden mukana valtio lakkaa olemasta. Työväenvaltio siis tukee työpaikkademokratiaa ja tuotantovälineiden yhteisomistusta. Sen hallinnolla tulee olla keinot, luokkatietoisuutta ja päättäväisyyttä sosialismin saavuttamiseksi. Työväenvaltio on työläisille responsiivinen kokonaisuus, joka kykenee ohjaamaan yhteiskunnan kohti sosialismia.

TERMIPANKKI

Antirasismi = Aktiivista ja tietoista toimintaa kaikkia rasismien muotoja vastaan.

Fasismi aatteena = Vaihtelee maasta toiseen. Usein rasistinen ja nationalistinen aate, joka ihanoi epädemokraattista menneisyyttä. Tavoitteena palauttaa kansan menetetty mahtavuus.

Fasismi järjestelmänä = Kapitalismin muoto, jossa täysi valta keskitetään pienelle ryhmälle, joka käyttää avointa väkivaltaa porvariston puolesta. Fasismissa luokkataistelu tukahdutetaan usein alistamalla työväenliike fasistisen valtion instituutioiden alaisuuteen.

Feodaaliyhteiskunta = Keskiajalle tyypillinen yhteiskuntajärjestelmä ja tuotantomuoto, jossa aatelisto hallitsi tuotantovälineitä läänitysten eli maanjaon kautta. Eri puolilla maailmaa on ollut useita erillisiä feodaalisia ja ei-kapitalistisia järjestelmiä ennen kapitalismiin siirtymistä.

Hyödyke = Englanniksi commodity. Perinteisesti käännettynä ”tavara”. Jokin esine tai asia joka sisältää sekä käyttö- että vaihtoarvon*.

***Käyttö- ja vaihtoarvo** = Käyttöarvolla tarkoitetaan hyödykkeen konkreettista hyötyä (esim. leipä täyttää vatsan, takki suojaa kylmältä). Hyödykkeen käyttöarvo on myös sen vaihdettavuuden edellytys, sillä hyödytöntä tavaraa ei ilman huijaamista hyväksyttäisi vaihdossa. Vaihtoarvolla tarkoitetaan hyödykkeen kykyä vaihtua toisiin tavaroihin; vaihdettavuutta.

Imperialismi ja imperiumi = Kapitalismin monopolistinen vaihe, jossa kansallinen finanssi- ja monopoli-pääoma laajenee kotimaansa rajojen ulkopuolelle halvemman työvoiman ja luonnonvarojen perässä tuottaakseen suurvoittoja. Laajempaa taloudellista ja poliittista vaikuttamista harjoitetaan suorilla siirtokunnilla tai talousriippuvuuteen perustuvilla etupiireillä.

Internationalismi/kansainvälisyys = Maailman työläisten yhtenäisyyttä yli valtio- ja kansallisten rajojen. Työläisten kansainvälinen yhteenkuuluvuus on keskeistä sosialismille.

Intersektionaalinen feminismi = Feminismin suuntaus, joka tarkastelee ja huomioi miten esim. sukupuoleen, rodullistamiseen ja luokkaan perustuva sorto liittyvät ja yhdistyvät toisiinsa niin nykyhetkessä kuin menneisyydessä.

Kansallistaminen = Toimi, jossa valtio ottaa haltuunsa yksityistä omaisuutta muuttaen sen julkiseksi omaisuudeksi.

Kansallisvaltio = Valtio, jossa yhdellä kansalla on ylivoimaisesti hallitseva asema, esimerkiksi Suomi.

Kapitalismi = Kapitalismi on talousjärjestelmä, jossa tuotantovälineet ovat porvariston yksityisomistuksessa- ja hallinnassa. Kapitalismissa porvaristo kasaa itselleen pääomaa riistämällä työväenluokan työvoimaa.

Kolonisaatio = Imperialismin konkreettinen muoto; perustetaan siirtokuntia ja asutetaan niitä. Kolonialismi on taloudellista hyväksikäyttöä, sekä paikallisten kulttuurien ja kansojen elinehtojen tuhoamista.

Lisäarvo = Arvo, jota ei käytetä työläisen palkkansa maksamiseen tai tuotantokustannuksiin. Yksinkertaisesti lisäarvo on voitto, jonka porvari lunastaa hyödykkeen myymisestä.

Marxilaisuus; marxismi = Perustuu Karl Marxin ja Friedrich Engelsing teoksiin ja keskittää luokkataistelun historian liikkeelle panevana voimana.

Nationalismi eli kansallisaate = Aate, joka korostaa kansojen ja kansakuntien merkitystä kulttuurissa tai politiikassa. Pyrkii siihen, että kansalla on oma valtio. Nationalismi kannattaa kansallisvaltion perustamista tietyille kansalle.

Osuuskunta = Yritysmuoto, jossa kaikilla yrityksen jäsenillä on mahdollisuus päättää yrityksen asioista demokraattisesti. Perinteisesti osuuskunnan jäsenet ovat olleet myös yrityksen työntekijöitä.

Osuustoiminta = Yritystoiminta, jossa osuuskunnan jäsenet päättävät demokraattisesti yrityksen asioista.

Patriarkaatti = Miesvaltainen yhteiskuntajärjestys.

Porvaristo = Tuotantovälineet omistava luokka. Porvaristo saa toimeentulonsa työväenluokan työn riistosta.

Sosialismi = Sosialismi on talous- ja yhteiskuntajärjestelmä, jossa tuotantovälineet ovat yhteisomistuksessa- ja hallinnassa. Sosialismissa ei ole hyödyketuotantoa tai yhteiskuntaluokkia.

Tuotantomuoto = Tapa, jolla yhteiskunta järjestää elinkeinot, kuten ruoantuotannon ja asumisen.

Tuotantoväline = Väline, jonka avulla voidaan tuottaa hyödykkeitä [ja hyödykkeillä taas lisäarvoa* (arvoa, jonka työnantaja ja tuotantovälineiden omistaja jättää maksamatta työn tuottamaksi katsottavasta arvosta sen tekijöille).] Tuotantovälineitä ovat mm. koneet sekä tehtaat.

Työpaikkademokratia = Työpaikan työnjaon järjestäminen työntekijöiden vaalien avulla.

Työväenluokka; proletariaatti = Yhteiskuntaluokka, joka on riippuvainen työvoimansa myymisestä.

Työväenvaltio = Valtio, jossa hallitseva luokka on työväenluokka. Työväenvaltion hallinto koostuu työläisistä. Lisää luvussa "työväenvaltio".

Väkivaltakoneisto = Valtion sisäinen koneisto, joka järjestelmällisesti valvoo valtion lakien noudattamista väkivallan uhalla valtiollisten instituutioiden eli poliisin ja armeijan avulla. Valtio käyttää armeijaa myös sodankäyntiin ulkoisia uhkia vastaan.

Yhteiskuntaluokka = Yhteiskunnassa esiintyvä ryhmä, johon kuuluvat ihmiset jakavat keskenään samankaltaisen suhteen tuotantoon.

VASEMMISTONUORET